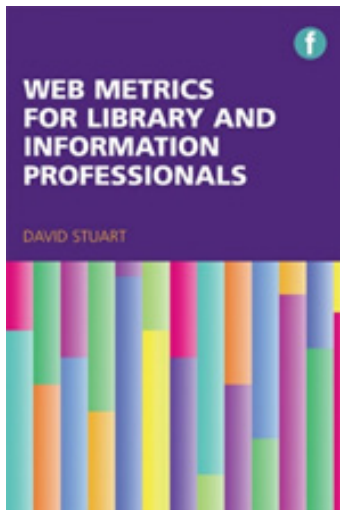

Web Metrics for Library and Information Professionals

บทวิจารณ์หนังสือ
Book Review

โดย

อัมพร ขาวบาง¹
Aumporn Khaobang

Stuart, David. (2014). **Web Metrics for Library and Information Professionals.**
London: Facet. ISBN 978-1-85604-874-3

¹ บรรณารักษ์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail : aumporn@swu.ac.th

เว็บเมตริกซ์ (Web metrics) เป็นการวัด ประเมินประสิทธิภาพ รวมไปถึงการติดตามแนวโน้มของเว็บไซต์ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องของ การสร้างและการเข้าถึงเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการในเชิงการตลาด หรือในเชิงการแสดงความนิยมหรือแสดงคุณภาพ ปัจจุบันการวัดบนเว็บไซต์มีหลายวิธีและหลายแบบทั้งแบบเสียค่าใช้จ่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้ที่มีเว็บไซต์หรือโดยเฉพาะในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่ผลงาน ข่าวสารงานวิจัย สินค้าและสารสนเทศต่าง ๆ สามารถใช้ตัววัดง่าย ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูลเชิงสถิติต่าง ๆ สื่อเหล่านี้จะมีเว็บเมตริกซ์พื้นฐานสำหรับการวัด/เก็บข้อมูลการใช้ เช่น จำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊ก จำนวนผู้ติดตามในทวิตเตอร์ จำนวนผู้เข้าใช้เว็บไซต์ จำนวนและประเภทของข้อมูลที่ได้รับการเข้าถึง เป็นต้น หรือจะเลือกใช้ใช้บริการจากผู้ให้บริการรวบรวมข้อมูลการใช้เว็บไซต์โดยตรง อาทิ Alexa.com หรือ Klout.com ได้เช่นกัน

หนังสือ “Web Metrics for Library and Information Professionals” ให้แนวทางสำหรับวิชาชีพทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับเว็บเมตริกซ์ ไม่ว่าจะ เป็นความหมายของเว็บเมตริกซ์ สำหรับวิชาชีพสารสนเทศและห้องสมุด การนำเว็บเมตริกซ์มาใช้กับงานห้องสมุดตั้งแต่วิธีการดั้งเดิมคือการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการวัดและประเมินผลงานตีพิมพ์ผ่านทางฐานข้อมูลการอ้างอิงแบบดั้งเดิม ไปจนถึงวิธีการในปัจจุบันในการวัดความสำเร็จของการส่งเสริมผู้ใช้นสื่อสังคมออนไลน์ การแนะนำตัววัดแต่ละตัว โดยเน้นไปในแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย วิธีการประเมินและการใช้เพื่อให้ได้สถิติข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ข้อจำกัดและประโยชน์ที่จะได้รับจากตัววัดแต่ละตัว รวมถึงแนะนำเครื่องมือในการปลดล็อกเว็บเมตริกซ์ และประเมินผลกระทบของข้อมูลที่ได้

หนังสือแบ่งออกเป็น 9 บท ซึ่งสรุปเนื้อหาของแต่ละบทได้ดังนี้

บทที่ 1 Introduction กล่าวถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเว็บเมตริกซ์ที่เป็นพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ใน ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

บทที่ 2 Bibliometrics, webometrics and web metrics ว่าด้วยเมตริกซ์ชนิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานห้องสมุด ซึ่งได้แก่ Bibliometrics ซึ่งเป็นเมตริกซ์ที่ใช้กันมานาน นั่นคือการวัดและประเมินผลงานตีพิมพ์ โดยเฉพาะการวัดจำนวนผลงานวิจัยและจำนวนการอ้างอิง เว็บเมตริกซ์ คือ การวัดเว็บไซต์ และลงรายละเอียดในส่วนของเว็บเมตริกซ์มากขึ้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดและศักยภาพเมตริกซ์ที่มีต่องานห้องสมุด ความสำคัญของการวัดว่าอะไรคือสิ่งสำคัญสำหรับบรรณารักษ์ รวมถึงการสิ่งที่ได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมของสื่อแบบดั้งเดิมจนมาถึง การประยุกต์ใช้บนเว็บในปัจจุบัน

บทที่ 3 Data collection tools เนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้รวบรวมข้อมูลในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาในบริบทของเว็บเมตริกซ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลา ตามการเปลี่ยนแปลงของเว็บและเครื่องมือต่าง ๆ ที่พบจากการศึกษาวิจัย โดยช่วงเวลาเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของเว็บเมตริกซ์ซึ่งมีสาเหตุมาจากโครงการของเว็บและการเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือต่างๆ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีโอกาสอย่างมากที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

บทที่ 4 Evaluating impact on the web ว่าด้วยการใช้เมตริกซ์ในการวัดผลกระทบของเว็บไซต์ บล็อก และการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่ออื่น ๆ ทางอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะ เป็นการให้บริการหรือการอ้างอิงบนเว็บ รวมถึงกล่าวถึงการใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึก

บทที่ 5 Evaluating social media impact กล่าวถึงการใช้เมตริกซ์ที่เหมาะสมกับเครือข่ายทางสังคมแต่ละประเภท และการนำการวิเคราะห์อารมณ์และความรู้สึกจากข้อความ (Sentiment analysis) มาใช้ด้วย

บทที่ 6 Investigating relationships between actors ว่าด้วยเทคนิค เครื่องมือ และวิธีการสำหรับการวิเคราะห์และวางรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือผู้ที่สื่อสารทางออนไลน์

บทที่ 7 Exploring traditional publications in a new environment ว่าด้วยการเข้าถึง การนำเสนอ และ

การเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบเดิมในสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่ทรัพยากรสารสนเทศเปลี่ยนเป็นรูปอิเล็กทรอนิกส์และเข้าถึงทางออนไลน์ได้อย่างกว้างขวาง

บทที่ 8 Web metrics and the web of data ครอบคลุมความท้าทายและการแก้ปัญหาในเรื่องการพัฒนาเมตริกซ์ใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจข้อมูลได้มากขึ้นเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของเว็บจากเว็บรวบรวมข้อมูลไปเป็นเว็บเชิงความหมาย (Semantic web) ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกันมากยิ่งขึ้น

บทที่ 9 The future of web metrics and the library and information professional กล่าวถึงความท้าทายและประเด็นสำหรับบรรณารักษ์ในการแก้ไขปัญหาหรือวางแผนอนาคตในเรื่องเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของปริมาณของห้องสมุดที่จำกัด และการใช้เมตริกซ์ต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น

หนังสือเล่มนี้เขียนโดย เดวิด สจ๊วต ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านสารสนเทศศาสตร์ เป็นนักวิจัยที่ศูนย์การวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ (Centre for e-Research: CERCH) ที่มหาวิทยาลัยคิงส์คอลเลจลอนดอน (King's College London) ประเทศอังกฤษ และเป็นผู้ช่วยวิจัยของกลุ่มงานวิจัยการวัดผลไซเบอร์เมตริกซ์ทางสถิติ (Statistical Cybermetrics Research Group) ที่มหาวิทยาลัยวูฟเวอร์แฮมตัน (University of Wolverhampton) ซึ่งก่อนหน้านี้เขาเป็นผู้ช่วยนักวิจัยเกี่ยวกับเว็บ 2.0 ที่มหาวิทยาลัยเดียวกัน นอกจากนี้ สจ๊วตได้เขียนบทความทางด้านห้องสมุดและสารสนเทศศาสตร์ลงวารสารและนิตยสาร รวมถึงเป็นเจ้าของผลงานชื่อ "Facilitating Access to the Web of Data" ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2011